

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Opvs Theologicvm

Mauro, Silvestro

Romae, MDCLXXXVII

Q. 61. Diuisio gratiæ in operantem, & cooperantem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-84131](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-84131)

QVAESTIO LXI.

Diuisio gratia in operantem, & cooperantem.

S. Thom. 1. 2. quæst. 111. art. 2.

Dividitur nono gratia à S. Thoma 1. 2. quæst. 111. art. 2. in operantem, & cooperantem. Hæc diuisio desumpta est ex Augustino lib. de gratia, & lib. arb. cap. 17. ubi explicans verba Apostoli ad Philippenfes 2. *Deus est, qui operatur in nobis velle, & perficere pro bona voluntate, dicit; ipse ut velimus operatur incipiens, qui volentibus cooperatur perficiens; & paulo post; ut velimus in nobis sine nobis operatur, cum autem volumus, & sic volumus, ut faciamus, nobiscum cooperatur.*

2. Ex allatis verbis Diui Augustini gratia operans describi potest, per quam Deus incipiens in nobis, sine nobis operatur, ut velimus. Gratia cooperans describi potest, per quam Deus perficiens, cum volumus, & sic volumus, ut faciamus, nobiscum cooperatur.

3. Tripliciter potest intelligi, quod Deus operetur in nobis sine nobis. Primo ut operetur sine nobis meritorie nos disponentibus, & mouentibus ad recipiendum id, quod Deus operatur in nobis: secundo ut operetur in nobis sine nobis liberè consentientibus ad recipiendum id, quo Deus operatur in nobis; tertio ut operetur sine nobis physicè, & actiue concurrentibus ad id, quod Deus operatur in nobis, sed merè passiuè nos habentibus. Hinc desumuntur varij modi explicandi gratiam operantem, & cooperantem.

4. Primus, & præcipuus est, ut gratia operans sit, per quam Deus operatur in nobis primum actum bonum salutarem, & meritorium sine nobis meritorie nos ipsos disponentibus, & mouentibus ad illum recipiendum. Hoc enim ipso, quod sit primus actus meritorius, repugnat, ut ad illum meritorie nos disponamus per alium actum meritorium priorem. Gratia cooperans est, per quam Deus operatur in nobis ceteros actus bonos, & meritorios, nobis cooperantibus, hoc est meritorie disponentibus nos ipsos ad illos recipiendos. Et quia primus actus salutaris, & meritorius est primum initium fidei, ad omnes autem alios actus nos ipsos meritorie disponimus per fidem, ideo Deus per gratiam operantem operatur in nobis sine nobis solum, primum initium fidei, alios actus consequentes ad fidem operatur nobiscum per gratiam cooperantem. In hoc sensu gratiam operantem, & cooperantem ut plurimum sumit Augustinus, ut probat Bellarminus tomo 4. lib. 1. de gratia, & lib. arb. cap. 14. cui consentit Iansenius tom. 3. lib. 4. cap. 15. Ratio est, quia Semipelagiani negabant Deum per gratiam operari in nobis primum initium fidei, ac solum concedebant Deum operari actus consequentes fidem; ergo negabant in hoc sensu gratiam operantem, ac solum concede-

dicitur dupliciter. Primo gratia excitans dicitur, quæ voluntatem torpentem, & veluti sopitam excitat ad primum volendum bonum volitione salutari. Gratia adiuuans è conuerso est, quæ voluntatem iam volentem, & conantem, sed infirmam adiuuat, ut bonum, quod vult, perficiat, & exequatur. Pelagiani, & Semipelagiani docuerunt voluntatem per vires naturales liberi arbitrij primo exurgere ad volendum bonum volitione salutari, adeoque non indigere gratia excitante ad primum volendum bonum; conatibus autem voluntatis infirmis Deum ex merito ipsorum subiungere gratiam adiuuantem ad tales conatus perficiendos, & roborandos, & ad exequendum quod per illos voluntas vult. Catholici è conuerso cum S. Augustino docuerunt non solum Deum per gratiam adiuuare voluntatem, cum iam vult, sed etiam excitare, ut primum velit. Ut enim dicit Augustinus Conc. 1. in Psal. 58. loquens in persona hominis: *non ego prior ad te exurrexi voluntate, sed tu ad me excitandum venisti: nam misericordia eius præueniet me. Antequam aliquid boni ego faciam, misericordia eius præueniet me. Quid hic respondebit infelix Pelagius? & Bernardus lib. de gratia, & lib. arb. conatus nostri cassi sunt, si non adiuuentur, nulli, si non excitentur.*

2. Secundo gratia excitans dicitur, quæ voluntatem pro singulis opportunitatibus excitat ad volendum salutariter singula opera bona; gratia autem adiuuans est, quæ voluntatem volentem singula opera bona adiuuat, & roborat ad illa exequenda. Gratiam excitantem in hoc sensu frequenter in suis orationibus petit Ecclesia, dum dicit: *Excita Domine corda nostra; excita tuorum fidelium voluntates.* Neque enim per has orationes petimus gratiam excitantem ad primum volendum bonum, siquidem ante orationem supponimus iam velle bonum, quod petimus, sed petimus gratiam excitantem ad volendum bonum pro singulis opportunitatibus post orationem occurrentibus, quia Deus per singulas opportunitates excitat nos ad volenda opera bona, ideoque Apocalypsis 3. dicit: *Ego stid ad ostium, & pulso.*

3. Tertio gratia excitans dicitur, quæ per illuminationes intellectus, & inspirationes voluntatis excitat ad volitiones salutares: gratia adiuuans dicitur, quæ per concursum simultaneum adiuuat ad volitiones salutares. Ut enim dicit Augustinus lib. 2. de peccatorum meritis, & remissione, cap. 4. *quod ad Deum nos conuertimus, nisi ipso excitante, & adiuuante, non possumus.* Excitat nimirum Deus per illuminationes, & inspirationes, adiuuat per concursum simultaneum. In hoc sensu gratia excitans coincidit cum præueniente; gratia adiuuans cum comitante.

cedebant cooperantem; ergo non est mirum quod Augustinus ut plurimum loquatur de hac gratia cooperante in hoc sensu.

5. Secundus modus, in quo gratiam operantem, & cooperantem sumit P. Vasquez, est, ut gratia operans sit, per quam Deus operatur in nobis sanctam cogitationem, & pium motum necessarium voluntatis sine nobis liberè consentientibus: gratia cooperans sit, per quam Deus operatur in nobis ipsum pium actum liberum, nobis liberè consentientibus. Ut enim dicit Concilium Arausicanum cap. 9. *quoties bona operamur, Deus in nobis, atque nobiscum, ut operemur operatur*, per gratiam nimirum cooperantem. De gratia operante, & cooperante in hoc sensu loquitur Anselmus in illud 1. ad Corinth. 15. *Non ego autem, sed gratia Dei mecum*. Notandum inquit, quod superna pietas prius aliquid agit in nobis sine nobis, ut subsequente nostro arbitrio, bonum, quod appetimus, operetur nobiscum, quæ verba desumpta sunt ex S. Gregorio, lib. 16. Moralium, cap. 10.

6. Tertius modus Andreae de Vega lib. 6. in Concilium Tridentinum, cap. 8. est, ut gratia operans sit, per quam Deus operatur in nobis sine nobis physicè agentibus sanctam cogitationem, & pium motum voluntatis, qui procedant actiue à sola gratia. Sed hic modus continet doctrinam falsam. Nam sancta cogitatio, & pius motus voluntatis, cum sint actus vitales, procedunt actiue, non à sola gratia, sed etiam à nobis, & à nostris potentijs vitalibus.

7. Quartus modus S. Thomæ 1. 2. qu. 111. quem sequuntur Caietanus, alijque communiter, est, ut gratia operans sit, per quam Deus in nobis facit actum liberum, & salutarem, ad quem nos non liberè mouemus nos ipsos per aliquem actum præcedentem; gratia autem cooperans sit, per quam Deus in nobis facit actum liberum, & salutarem, ad quem liberè nos ipsos mouemus per aliquem actum priorem: & quia ad solum primum actum salutarem non mouemus liberè nos ipsos per aliquem actum priorem, ad cæteros actus aliquo pacto liberè mouemus, ac disponimus nos ipsos per primum actum salutarem; ideo hic modus videtur coincidere cum primo, quem diximus esse S. Augustini.

8. Quintus demum modus est eiusdem S. Thomæ loco citato, qui diuisionem gratiæ in operantem, & cooperantem accommodat gratiæ habituali, ac dicit gratiam habitualement operantem, in quantum nos facit formaliter Deo gratos, quia per se ipsam, & nobis non concurrentibus, facit hunc effectum in genere causæ formalis; in quantum verò est principium operis meritorij, dici cooperantem, quia opus meritorium facit, nobis actiue, & liberè concurrentibus ad ipsum.

9. Potest quæri, vtrum eadem entitas gratiæ, & auxiliij diuini possit esse præueniens, comitans, excitans, adiuuans, & cooperans?

10. Respondeo affirmatiue. Sicut enim

idem homo relare ad diuersos effectus est sensitiuus, discursiuis, admiratiuus, risibilius, pater, auus &c. sic in casu nostro. Eadem igitur entitas auxiliij gratiui, in quantum præuenit omnes actus salutare, atque excitat ad faciendum primum actum bonum, cumque efficit sine nobis meritoriè nos disponentibus dicitur præueniens, excitans, & operans; in quantum est simul cum consensu, & ad eum adiuuat, dicitur comitans, cooperans, & adiuuans; in quantum posito primo actu volens facit, ut nos ipsos moueamus ad alios actus bonos, & ut quod volumus exequamur, dicitur subsequens, & cooperans.

QVÆSTIO LXII.

Diuisio gratiæ in efficacem, & sufficientem siue inefficacem.

1. **D**ividitur decimo gratia in efficacem, & inefficacem. Gratia efficax est, quæ non solum dat posse, sed etiam dat ipsam liberam, & sanctam operationem: ex gr. S. Actus Michael, & Angeli boni acceperunt gratiam efficacem, quæ nimirum dedit illis non solum, ut possent non peccare, & possent perseuerare in ipsa sanctitate, sed etiam ut de se non peccarent, & perseuerarent in sanctitate: è conuerso Lucifer, & Angeli mali acceperunt gratiam inefficacem, quæ solum dedit illis, ut possent non peccare, & possent perseuerare in sanctitate, sed non dedit, ut de se non peccarent, atque in sanctitate perseuerarent. Vtriusque gratiæ mentionem facit Augustinus lib. de Correptione, & Gratia, cap. 1. ubi loquens de Adamo, dicit. *Istam gratiam nunquam habuit primus homo, quæ nunquam esse malus, hoc est nunquam habuit gratiam efficacem ad perseuerandum; sed sanè habuit in qua, si permanere vellet, nunquam esset malus, hoc est habuit gratiam inefficacem, per quam posset non esse malus, ac non peccare.*

2. Debet aduerti, quod gratia efficax, & inefficax conueniunt tanquam in genere communi in hoc, quod sint gratia sufficientes, & pacto, quo homo, & bestia conueniunt in genere animalis. Ratio est, quia gratia sufficientes est, quæ dat sufficientiam ad bene agendum, vel ad non peccandum; sed tum gratia efficax, tum inefficax dant sufficientiam ad bene agendum, vel ad non peccandum; & gratia efficax, & inefficax conueniunt in hoc, quod sint gratia sufficientes, ac differunt per hoc, quod inefficax dat solum sufficientiam, ac non dat ipsum bene agere, & non peccare; efficax non solum dat sufficientiam, sed etiam dat bene agere, vel non peccare. Sicut autem licet homo, & bestia conueniant in hoc, quod sint animal, tamen communiter nomen animalis sine addito solemus significare bestiam, non autem hominem, sic licet gratia efficax, & inefficax conueniant in hoc, quod